

Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

► **B** EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 551/2004,
10. märts 2004,
õhuruumi korraldamise ja kasutamise kohta ühtses Euroopa taevas
(õhuruumi määrus)
(EMPs kohaldatav tekst)
(ELT L 96, 31.3.2004, lk 20)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1070/2009, 21. oktoober 2009	L 300	34	14.11.2009

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ)
nr 551/2004,**

10. märts 2004,

õhuruumi korraldamise ja kasutamise kohta ühtses Euroopa taevas

(õhuruumi määrus)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 80 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

võttes arvesse regioonide komitee arvamust, ⁽³⁾

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽⁴⁾ vastavalt lepituskomisjonis 11. detsembril 2003 heakskiidetud ühistekstile

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühtse Euroopa taeva loomine nõuab ühtlustatud lähenemist õhuruumi organiseerimise ja kasutamise reguleerimisele.
- (2) Ühtse Euroopa taeva kõrgetasemelise töörühma 2000. aasta novembri aruandes tõdeti, et õhuruum tuleks kujundada ning seda tuleks reguleerida ning strateegiliselt juhtida terve Euroopa ulatuses.
- (3) Komisjoni 30. novembri 2001. aasta teatises ühtse Euroopa taeva loomise kohta kutsutakse üles viima läbi struktuurireformi, et võimaldada luua ühtset Euroopa taevast õhuruumi üha enam integreeritud juhtimise ja lennuliikluse korraldamise uute mõistete ja menetluste arendamise kaudu.
- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 549/2004 (raammäärus) ⁽⁵⁾ sätestatakse raamistik ühtse Euroopa taeva loomiseks.
- (5) 1944. aasta Chicago rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni artiklis 1 tunnustavad osalisriigid, et "igal riigil on täielik ja ainuõiguslik suveräänsus oma territooriumi õhuruumi üle". Selle suveräänsuse kohaselt kasutavad liikmesriigid lennuliikluse juhtimisel riigiasutustele antud volitusi, ilma et see piiraks rahvusvaheliste konventsioonide kohaldamist.
- (6) Õhuruum on kasutajate kõikide kategooriate jaoks ühine ressurss, mida kõik peavad kasutama paindlikult, tagades läbipaistvuse ja õigluse ning võttes samas arvesse liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsevajadusi ning nende kohustusi rahvusvahelistes organisatsioonides.

⁽¹⁾ EÜT C 103 E, 30.4.2002, lk 35.

⁽²⁾ EÜT C 241, 7.10.2002, lk 24.

⁽³⁾ EÜT C 278, 14.11.2002, lk 13.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi 3. septembri 2002. aasta arvamus (ELT C 272 E, 13.11.2003, lk 316), nõukogu 18. märtsi 2003. aasta ühine seisukoht (ELT C 129 E, 3.6.2003, lk 11) ja Euroopa Parlamendi 3. juuli 2003. aasta otsus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 29. jaanuari 2004. aasta seadusandlik resolutsioon ja nõukogu 2. veebruari 2004. aasta otsus.

⁽⁵⁾ ELT L 96, 31.3.2004, lk 1.

▼B

- (7) Õhuruumi tõhus korraldamine on oluline lennuliiklusteenuste süsteemi võimsuse suurendamiseks, eri kasutajate nõuetele optimaalseks reageerimiseks ja õhuruumi võimalikult paindliku kasutamise saavutamiseks.
- (8) Eurocontroli tegevustega kinnitatakse, et lennuteede võrku ja õhuruumi struktuuri ei saa arendada isoleeritult, kuna iga liikmesriik on Euroopa lennuliikluse juhtimisvõrgu (EATMN) lahutamatu osa nii ühenduses kui ka väljaspool ühendust.
- (9) Ülemise õhuruumi üldise lennuliikluse teede jaoks tuleks kehtestada üha enam ühtsemalt toimiv õhuruum; vastavalt tuleks määratleda piir ülemise ja alumise õhuruumi vahel.
- (10) Euroopa ülemine lennuinfo piirkond (EUIR), mis hõlmab liikmesriikide vastutusalasse kuuluvat ülemist õhuruumi käesoleva määruse kohaldamisala piires, peaks hõlbustama ühist kavandamist ja aeronavigatsioonialase teabe avaldamist, et ületada piirkondlikke kitsaskohti.
- (11) Õhuruumi kasutajad puutuvad seoses ühenduse õhuruumile juurdepääsu ja seal vabalt liikumisega kokku erinevate tingimustega. See tuleneb sellest, et õhuruumi liigitus ei ole ühtne.
- (12) Õhuruumi ümberkonfigureerimine peaks põhinema operatiivvajadustel, olenemata olemasolevatest piiridest. Ühtsete funktsionaalsete õhuruumiosade loomise ühised üldpõhimõtted tuleks välja töötada Eurocontroliga nõu pidades ja Eurocontroli tehniliste nõuannete alusel.
- (13) On oluline saavutada ühine ühtlustatud õhuruumi struktuur lennuteede ja õhuruumi sektorite osas, panna alus õhuruumi organiseerimisele ühiste põhimõtete kohaselt praegu ja tulevikus ning kujundada õhuruum ja korraldada seda vastavalt ühtsetele eeskirjadele.
- (14) Õhuruumi paindliku kasutamise mõistet tuleks tõhusalt kohaldada; tuleb optimeerida õhuruumi sektorite kasutamist, eelkõige üldise lennuliikluse tippaegadel ning suure liiklusintensiivsusega õhuruumis, tagades liikmesriikidevahelise koostöö selliste sektorite kasutamisel sõjaliste operatsioonide ja õppuste jaoks. Selleks tuleb õhuruumi paindliku kasutamise mõiste tõhusaks rakendamiseks eraldada asjakohased vahendid, võttes arvesse nii tsiviil- kui ka sõjaväe vajadusi.
- (15) Liikmesriigid peaksid püüdma teha koostööd naaberliikmesriikidega õhuruumi paindliku kasutamise mõiste kohaldamiseks üle riigipiiride.
- (16) Tsiviil- ja sõjandusvaldkonna koostöö korraldamise erinevused ühenduses piiravad ühtset ja õigeaegset õhuruumi korraldamist ning muudatuste rakendamist. Ühtse Euroopa taeva edu põhineb tsiviil- ja sõjaväevõimude tõhusal koostööl, ilma et see piiraks liikmesriikide õigusi ja kohustusi kaitseküsimustes.
- (17) Sõjalised operatsioonid ja õppused peaksid olema kaitstud, kui ühiste põhimõtete ja kriteeriumide kohaldamine takistab nende ohutut ja tõhusat läbiviimist.
- (18) Lennuliiklusvoogude korraldamise tõhususe tagamiseks tuleks kehtestada sobivad meetmed, et aidata olemasolevatel tegevusüksustel, sealhulgas Eurocontroli lennuliiklusvoogude reguleerimiskeskusel, tagada tõhusat lennutgevust.
- (19) Tuleks kaaluda ülemise õhuruumi mõistete laiendamist alumisele õhuruumile kooskõlas ajakava ja asjakohaste uuringutega,

▼B

ON VASTU VÖTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK
ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk ja kohaldamisala

1. Käesolev määrus käsitleb raammääruse kohaldamisala piires õhuruumi korraldamist ja kasutamist ühtses Euroopa taevas. Käesoleva määruse eesmärk on toetada üha enam ühtsemalt toimiva õhuruumi mõistet ühise transpordipoliitika raames ning kehtestada ühised kujundus- ja haldusmenetlused, et tagada lennuliikluse korraldamise tõhus ja ohutu läbiviimine.
2. Õhuruumi kasutamine toetab aeronavigatsiooniteenuste toimimist tervikuna ühtsemal ja järjepidevaval viisil vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 550/2004 aeronavigatsiooniteenuste osutamise kohta ühtses Euroopa taevas (teenuse osutamise määrus).⁽¹⁾
3. Ilma et see piiraks artikli 10 kohaldamist, kohaldatakse käesolevat määrust õhuruumi suhtes ICAO EUR- ja AFI-piirkonnas, kus liikmesriigid vastutavad lennuliiklusteenuste osutamise eest vastavalt teenuse osutamise määrusele. Samuti võivad liikmesriigid kohaldada käesolevat määrust nende vastutusalasse kuuluva õhuruumi suhtes muudes ICAO piirkondades, tingimusel et nad teavitavad sellest komisjoni ja teisi liikmesriike.
4. Käesoleva määrusega hõlmatud õhuruumi kuuluvad lennuinfopiirkonnad avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

II PEATÜKK
ÕHURUUMI STRUKTUUR

▼M1

Artikkel 3

Euroopa ülemine lennuinfopiirkond (EUIR)

1. Ühendus ja liikmesriigid taotlevad Euroopa ülemise lennuinfopiirkonna (EUIR) kehtestamist ja selle tunnustamist ICAO poolt. Selleks annab komisjon ühenduse pädevusse kuuluvate küsimuste puhul vajaduse korral nõukogule soovitusel asutamislepingu artikli 300 kohaselt hiljemalt 4. detsembril 2011.
2. EUIR kavandatakse nii, et see hõlmab artikli 1 lõike 3 kohaselt liikmesriikide vastutusalasse kuuluvat õhuruumi, ning see võib hõlmata ka Euroopa kolmandate riikide õhuruumi.
3. EUIRi kehtestamine ei piira liikmesriikide kohustust määrata nende vastutusalasse kuuluva õhuruumi jaoks lennuliiklusteenuse osutajaid vastavalt teenuse osutamise määruse artikli 8 lõikele 1.
4. Liikmesriigid säilitavad oma vastutuse ICAO ees ülemiste lennuinfopiirkondade geograafilistes piirides ja selliste lennuinfopiirkondade geograafilistes piirides, mille ICAO on käesoleva määruse jõustumiskuupäeval nende hoolde usaldanud.

⁽¹⁾ ELT L 96, 31.3.2004, lk 10.

▼ **M1***Artikkel 3a***Aeronavigatsioonialane elektrooniline teave**

1. Ilma et see piiraks aeronavigatsioonialase teabe avaldamist liikmesriikide poolt, tagab komisjon kooskõlas sellise avaldamisega ning koostöös Eurocontroliga kvaliteetse aeronavigatsioonialase teabe kättesaadavuse, mis esitatakse harmoneeritud kujul ja mis vastab kõikide asjaomaste kasutajate nõuetele andmete kvaliteedi ja õigeaegsuse suhtes.
2. Lõike 1 kohaldamiseks komisjon:
  - a) tagab kogu ühendust hõlmava aeronavigatsioonialase teabe infrastruktuuri väljatöötamise elektroonilise integreeritud portaali kujul, millele on huvitatud sidusrühmadel piiramatu juurdepääs. See infrastruktuur integreerib juurdepääsud vajalikele andmetele, sealhulgas aeronavigatsioonialane teave, lennuliiklusteeninduste büroo (ARO) teave, meteoroloogiline teave ja lennuliikluse voogude juhtimist käsitlev teave;
  - b) toetab tihedas koostöös Eurocontroli ja ICAOga kõige laiemas mõttes aeronavigatsioonialase teabe avaldamise kaasajastamist ja ühtlustamist.
3. Komisjon võtab vastu käesoleva artikli üksikasjalikud rakenduseeskirjad vastavalt raammääruse artikli 5 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele.

*Artikkel 4***Lennureeglid ja õhuruumi liigitus**

Komisjon võtab vastavalt raammääruse artikli 5 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele vastu üksikasjalikud rakenduseeskirjad, et:

- a) võtta vastu asjakohased lennureeglid, mis põhinevad ICAO standarditel ja soovituslikel tavadel;
- b) ühtlustada ICAO õhuruumi liigituse kohaldamist asjakohase kohandusega, et tagada ohutute ja tõhusate lennuliiklusteenuste üleminekuteta osutamine ühtses Euroopa taevas.

*Artikkel 6***Võrgu haldus ja ülesehitus**

1. Lennuliikluse korraldamise võrgu funktsioonid võimaldavad õhuruumi optimaalselt kasutada ja tagavad, et õhuruumi kasutajad saavad lennata eelistatud marsruutidel, võimaldades samal ajal maksimaalset juurdepääsu õhuruumile ja aeronavigatsiooniteenustele. Nende võrgufunktsioonide eesmärk on toetada algatusi nii riigi kui ka funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil ning neid funktsioone täidetakse viisil, mis järgib reguleerivate ja operatiivsete ülesannete eraldamist.

2. Selleks et saavutada lõikes 1 osutatud eesmärgid ning piiramata liikmesriikide vastutust seoses riiklike marsruutide ja õhuruumi struktuuriga, tagab komisjon järgmiste ülesannete täitmise:

- a) marsruutide võrgu kavandamine;
- b) piiratud ressursside koordineerimine üldise lennuliikluse kasutatavates lennusedusalades, eriti raadiosagedustel ning radari transpordri koodide koordineerimine ja jaotamine.

Esimeses lõigus loetletud funktsioonidega ei kaasne üldiste siduvate meetmete vastuvõtmine ega poliitilise hinnangu andmine. Nende puhul võetakse arvesse ettepanekuid, mis on välja töötatud riigi tasandil ja funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil. Funktsioone

▼ M1

täidetakse kooskõlastatult sõjaväevõimudega vastavalt kokkulepitud korrale, mis näeb ette õhuruumi paindliku kasutamise.

Komisjon võib pärast konsulteerimist ühtse taeva komiteega ja kooskõlas lõikes 4 osutatud rakenduseeskirjadega usaldada Eurocontrolile või mõnele teisele erapooletule ja pädevale organile ülesanded, mis on vajalikud esimeses lõigus loetletud funktsioonide täitmiseks. Neid ülesandeid täidetakse erapooletult ja kulutõhusalt liikmesriikide ja sidusrühmade nimel. Ülesannetega tegeletakse asjakohaselt, hoides lahus teenuste osutamise ja regulatsiooni vastutusvaldkonnad ning võttes arvesse kogu lennuliikluse korraldamise võrgu vajadusi ja kaasates täielikult õhuruumi kasutajad ja aeronavigatsiooniteenuste osutajad.

3. Komisjon võib lõikes 2 toodud funktsioonide loetelu täiendada pärast majandusharu sidusrühmadega nõuetekohast konsulteerimist. Kõnealused meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähemolulisi sätteid, täiendades seda, võetakse vastu vastavalt raammääruse artikli 5 lõikes 4 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

4. Üksikasjalikud eeskirjad rakendamaks meetmeid, millele on osutatud käesolevas artiklis, välja arvatud meetmed, millele on osutatud lõigetes 6 kuni 9, võetakse vastu vastavalt raammääruse artikli 5 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele. Nende rakenduseeskirjadega käsitletakse eelkõige:

- a) protsesside ja menetluste kooskõlastamist ja ühtlustamist, et parandada aeronavigatsioonilise sageduse haldamise tõhusust, sealhulgas põhimõtete ja kriteeriumide väljatöötamist;
- b) põhifunktsiooni kooskõlastada Euroopa üldiseks lennuliikluseks eraldatud sagedusalade vajaduste varast tuvastamist ja lahendamist, et toetada Euroopa lennundusvõrgu ülesehitust ja toimimist;
- c) täiendavaid võrgufunktsioone, nagu need on määratletud lennuliikluse korraldamise üldkavas;
- d) lõikes 2 osutatud ülesannete täitmiseks liikmesriikide, aeronavigatsiooniteenuste osutajate ja võrgu haldamise funktsiooni vahel koostöö korras otsuste tegemise üksikasjalik kord;
- e) konsulteerimiskorda asjaomaste sidusrühmadega otsustamisprotsessis nii riigi kui ka Euroopa tasandil; ja
- f) Rahvusvahelise Telekommunikatsiooniliidu poolt üldiseks lennuliikluseks eraldatud raadiospektris ülesannete ja vastutuse jagamist võrgu haldamise funktsiooni ja riikliku sageduse haldajate vahel, tagades, et riikliku sageduse haldamise funktsioonid täidaksid jätkuvalt neid sagedusülesandeid, mis ei mõjuta võrku. Nende juhtumite puhul, mis mõjutavad võrku, teevad riikliku sageduse haldajad koostööd nendega, kes vastutavad võrgu haldamise funktsiooni eest, et optimeerida sageduste kasutust.

5. Lõikes 2 osutamata õhuruumi planeerimise aspekte käsitletakse riiklikul tasandil või funktsionaalsete õhuruumiosade tasandil. Selles kavandamisprotsessis võetakse arvesse lennuliikluse vajadusi ja keerukust, riiklike või funktsionaalsete õhuruumiosade tulemuslikkuse kavu ning see hõlmab täielikku konsulteerimist asjaomaste õhuruumi kasutajatega või asjaomaste rühmadega, kes esindavad õhuruumi kasutajaid ja vajaduse korral sõjaväevõime.

6. Liikmesriigid usaldavad Eurocontrolile või mõnele muule erapooletule ja pädevale organile vastavalt asjakohasele järelevalvekorrale lennuliikluse voogude juhtimise.

7. Lennuliikluse voogude juhtimise, sealhulgas vajaliku järelevalvekorra rakenduseeskirjad töötatakse välja vastavalt raammääruse artikli 5 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusele ning võetakse vastu vastavalt raammääruse artikli 5 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele, et optimeerida olemasolevat läbilaskevõimet õhuruumi kasutusel ning parandada lennuliikluse voogude juhtimisprotsesse. Nende eeskirjade

▼M1

aluseks on läbipaistvus ja tõhusus ning nendega tagatakse, et läbilaskevõimet nähakse ette paindlikult ja õigeaegselt ning kooskõlas ICAO Euroopa piirkonda käsitleva piirkondliku aeronavigatsioonialase kava soovitusetega.

8. Lennuliikluse voogude juhtimise rakenduseeskirjad toetavad operatiivseid otsuseid, mida teevad aeronavigatsiooniteenuse osutajad, lennujaamade käitajad ja õhuruumi kasutajad, ning rakenduseeskirjad hõlmavad järgmisi valdkondi:

- a) lennu kavandamine;
- b) olemasoleva õhuruumi läbilaskevõime kasutamine lennu kõikides etappides, sealhulgas teenindusaegade eraldamine; ja
- c) lennuteede kasutamine üldises lennuliikluses, sealhulgas
  - lennuteede ja liikluse suuniste ühtse avaldamise korraldamine;
  - võimalused üldise lennuliikluse ülekoormatud piirkondadest kõrvalejuhtimiseks; ja
  - eesõiguseeskirjad õhuruumile juurdepääsu kohta üldise lennuliikluse puhul, eelkõige ülekoormatud ja kriisiperioodidel.

9. Rakenduseeskirjade väljatöötamisel ja vastuvõtmisel võtab komisjon vajaduse korral ja ohutust kahjustamata arvesse kooskõla lennuplaanide ja lennujaamade teenindusaegade vahel ning vajalikku koordineerimist naaberpiirkondadega.

▼B**III PEATÜKK****ÕHURUUMI PAINDLIK KASUTAMINE ÜHTSES EUROOPA TAEVAS***Artikkel 7***Õhuruumi paindlik kasutamine**

1. Võttes arvesse oma vastutusalasse kuuluvate sõjaliste aspektide korraldamist, tagavad liikmesriigid ICAO kirjeldatud ja Eurocontroli välja töötatud õhuruumi paindliku kasutamise mõiste ühtse kohaldamise ühtses Euroopa taevas, et hõlbustada õhuruumi korraldamist ja lennuliikluse juhtimist ühise transpordipoliitika raames.

2. Liikmesriigid esitavad ühise transpordipoliitika raames komisjonile igal aastal aruande oma vastutusalasse kuuluva õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni kohaldamise kohta.

3. Kui eelkõige pärast liikmesriikide poolt aruannete esitamist osutub vajalikuks õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni ühtses Euroopa taevas tugevdada ja ühtlustada, võetakse ühise transpordipoliitika raames raammääruse artiklis 8 sätestatud korras vastu rakenduseeskirjad.

*Artikkel 8***Ajutine peatamine**

1. Kui artikli 7 kohaldamine põhjustab märkimisväärseid raskusi, võivad liikmesriigid ajutiselt sellise kohaldamise peatada, tingimusel et nad teavitavad sellest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike.

2. Pärast ajutise peatamise kohta otsuse tegemist võib raammääruse artiklis 8 sätestatud korras töötada välja artikli 7 lõike 3 alusel vastu võetud eeskirjade kohandamise asjaomaste liikmesriikide vastutusalasse kuuluva õhuruumi puhul.

▼ M1

▼ B

IV PEATÜKK
LÕPPSÄTTED

Artikkel 10

Läbivaatamine

Raammääruse artikli 12 lõikes 2 osutatud korrapärase läbivaatamise käigus lõpetab komisjon kavandatud uuringu selle kohta, et artiklites 3, 5 ja 6 osutatud mõisteid võib tulevikus kohaldada alumise õhuruumi suhtes.

Uuringu tulemuste põhjal ja võttes arvesse saavutatud edu, esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 31. detsembriks 2006 aruande, millega on vajadusel kaasas ettepanek laiendada nende mõistete kasutamist alumise õhuruumi suhtes või määrata kindlaks mis tahes muud meetmed. Kui sellist kohaldamisala laiendamist peetakse vajalikuks, tuleks asjakohased otsused soovitatavalt võtta vastu enne 31. detsembrit 2009.

Artikkel 11

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.